

Sygn. akt I C 769/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie – I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Przemysław Jagosz

Protokolant sekr. sąd. Joanna Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2021 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa **A. S. (1) i A. S. (2)**

przeciwko **Bankowi (...) S.A. w G.**

o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o ustalenie

I. oddala powództwo o ustalenie nieważności umowy o kredyt nr (...) sporządzonej w dniu 4.01.2006 r. i zawartej w dniu 12.01.2006 r. pomiędzy powodami i poprzednikiem prawnym pozwanego Banku;

II. oddala powództwo o zapłatę;

III. ustala, że nie wiążą powodów względem pozwanego § 1 ust. 1 zdanie trzecie, § 7 ust. 2 zdanie czwarte, § 10 ust. 6 oraz § 17 umowy o kredyt nr (...) sporządzonej w dniu 4.01.2006 r. i zawartej w dniu 12.01.2006 r. pomiędzy powodami i poprzednikiem prawnym pozwanego Banku i oddala powództwo o ustalenie bezskuteczności w pozostałej części;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powodów zwrot części kosztów procesu w kwocie 500 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Sygn. akt I C 769/20

UZASADNIENIE

Powodowie żądali:

a) ustalenia nieważności umowy o kredyt nr (...) sporządzonej w dniu 4.01.2006 r. i zawartej w dniu 12.01.2006 r. pomiędzy powodami i poprzednikiem prawnym pozwanego Banku;

b) zasądzenia od pozwanego Banku na ich rzecz kwoty **9 383.64 zł** z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu (27.11.2020 r. – k. 62) do dnia zapłaty,

ewentualnie

c) ustalenia bezskuteczności względem powodów postanowień § 1 ust. 1 zdanie pierwsze i trzecie, § 7 ust. 2 zdanie czwarte, § 10 ust. 6 i § 17 wskazanej wyżej umowy o kredyt,

d) zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazali, że:

- a) zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę kredytu indeksowanego do waluty szwajcarskiej jako konsumenci,
- b) umowa jest nieważna z przyczyny sprzeczności z przepisami kodeksu cywilnego i prawa bankowego,
- c) umowa zawiera postanowienia niedozwolone, w których zastrzeżono dla pozwanego prawo do jednostronnego kształtowania kursu waluty szwajcarskiej służącej do określenia wysokości zobowiązań stron,
- d) zastrzeżenie niedozwolonych postanowień skutkuje tym, że nie doszło do uzgodnienia wysokości świadczenia kredytobiorcy, co również prowadzi do nieważności umowy kredytu z uwagi na niespełnianie wymogów z art. 69 prawa bankowego,
- e) skutkiem nieważności umowy jest obowiązek zwrotu przez pozwanego na rzecz powodów kwoty stanowiącej różnicę między całością spłat dokonanych w trakcie umowy a kwotą wypłaconego kredytu; powodowie dochodzą jednak tylko części tej kwoty (k. 19).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc, że:

- a) powodowie nie mają interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie,
- b) umowa została zawarta ważnie i skutecznie;
- c) umowa nie zawiera postanowień niedozwolonych i nie ma przesłanek do uznania jej za nieważną; w przypadku uznania za niedozwolone części jej postanowień można ją nadal wykonywać na podstawie obowiązujących przepisów i zgodnie z zamiarem stron;
- d) pozwany nie jest wzbogacony kosztem powodów,
- e) roszczenie powodów o zapłatę jest nieudowodnione i przedawnione.

(odpowiedź na pozew k. 63 i nast.)

Sąd ustalił, co następuje:

W świetle twierdzeń stron i niekwestionowanych przez nie dokumentów oraz zeznań świadków i samych powodów za bezspornie wykazane można uznać, że:

1. Pozwany jest następcą prawnym (...) Banku S.A. w W..
2. Powodowie i pozwany Bank w dniu 12.01.2006 r. podpisali umowę kredytu nr (...) sporządzoną w dniu 4.01.2006 r.
3. Powodowie podpisywali umowę jako konsumenci.
4. Umowa została podpisana na podstawie wniosku kredytowego, w którym kwotę wnioskowanego kredytu powodowie oznaczyli w walucie polskiej (PLN) z okresem 240 miesięcy spłaty (k. 149 i nast.).
5. Zgodnie z § 1.1 umowy pozwany udzielił powodom kredytu w kwocie **153 318 zł (PLN) indeksowanego kursem CHF**, zastrzegając w zdaniu trzecim tego ustępu oraz w § 7.2 zdanie czwarte umowy, że w dniu wypłaty saldo jest wyrażone w walucie, do której indeksowany jest kredyt (CHF), według kursu kupna tej waluty zastosowaniu kursu kupna podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych, po czym saldo wyrażone w CHF miało być codziennie przeliczane na PLN według kursu sprzedaży podanego w tej tabeli.

6. Zgodnie z § 1 ust. 1 zdanie drugie i § 1 ust. 2 umowy kredyt był przeznaczony na pokrycie części kosztów budowy domu mieszkalnego, pokrycie kosztów ubezpieczenia i prowizji z tytułu udzielenia kredytu.

7. Kredyt miał być wypłacany w transzach zgodnie z załącznikiem (...) po otrzymaniu przez Bank prawidłowego wniosku o wypłatę (§ 1.3 i § 7).

8. Zgodnie z § 7.2 zdanie pierwsze umowy wypłata kredytu miała nastąpić na rachunek bankowy w banku krajowym wskazany przez kredytobiorców. Jak wskazano wyżej, w zdaniu czwartym tego ustępu zastrzeżono, że wypłacana kwota będzie przeliczana na walutę, do której indeksowany jest kredyt, według kursu z Tabeli Banku.

9. Spłata kredytu miała następować nie później niż w tym samym dniu kalendarzowym miesiąca, w którym nastąpiła wypłata 1. transzy kredytu, przy czym w okresie wypłaty transz kredytobiorca miał spłacać wyłącznie odsetki, poczynając od miesiąca następnego po wypłacie 1. transzy, przy czym – zgodnie z § 10.2.c umowy - Bank zobowiązał się po upływie terminu przewidzianego na wypłatę ostatniej transzy przesłać kredytobiorcom harmonogram spłat.

10. Zgodnie z § 10.6 umowy rozliczanie spłat kredytu miało być dokonywane według kursu sprzedaży ze wspomnianej Tabeli Banku z daty wpływu środków do Banku.

11. W § 17 umowy wskazano, że w tabeli kursów kupna/sprzedaży Banku:

a) kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danej waluty ogłoszone w tabeli kursów średnich Narodowego Banku Polskiego **minus marża kupna**,

b) kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danej waluty ogłoszone w tabeli kursów średnich Narodowego Banku Polskiego **plus marża kupna**.

12. W umowie nie zdefiniowano sposobu określania marży kupna i marży sprzedaży. Sposób ten wynikał z wewnętrznych regulacji pozwanego (por. zarządzenie k. 229-231).

13. Oprocentowanie kredytu ustalono jako zmienne i stanowiące sumę stałej marży oraz indeksu L3 (§ 2.1), który to indeks, sposób jego ustalania i zmiany szczegółowo opisano w § 8 umowy.

14. Okres spłaty kredytu ustalono na 240 miesięcy w ratach (§ 1.5).

15. Powodów nie informowano o sposobie ustalania kursów walut w ramach wymienionej wyżej „Tabeli” (por. zeznania świadków i powodów k. 468v-470).

16. Realizacja kredytu nastąpiła w kilku transzach:

a) w dniu 25.01.2006 r. – w kwocie 50 000,01 zł (PLN),

b) w dniu 20.04.2006 r. – w kwocie 49 999,99 zł,

c) w dniu 13.07.2006 r. – w kwocie 50 000 zł,

a nadto w dniu 25.01.2006 r. (czyli w dacie wypłaty pierwszej transzy) na rachunku do obsługi kredytu skapitalizowano kwotę 3 317,98 zł tytułem kredytowanych kosztów ubezpieczenia i prowizji (bezsporne, por. odpowiedź na pozew k. 72-73).

17. Powodowie spłacali kredyt w PLN (k. 44 i dalej).

18. W okresie od 25.02.2006 r. do 25.10.2019 r. pobrano od nich łącznie 162 701,64 zł, w tym:

a) 138 954,84 zł tytułem spłaty kapitału,

- b) 22 708,74 zł tytułem spłaty odsetek,
- c) 2 zł tytułem odsetek karnych,
- d) 1 036,06 zł tytułem opłat (por. zaświadczenie k. 48).

19. W toku postępowania powodowie oświadczyli, że akceptują i znają możliwe konsekwencje upadku umowy (por. k. 469).

Sąd zważył, co następuje:

1. Powodowie domagali się w pierwszym rzędzie ustalenia nieważności umowy kredytowej łączącej ich z pozwanym z uwagi na zawarcie w niej niedozwolonych i nieskutecznych postanowień umownych, a nadto zwrotu całej kwoty, jaką pobrano od nich w jej wykonaniu, przy czym żądanie zapłaty wywodzili jedynie z twierdzenia o nieważności umowy.
2. Na wypadek oddalenia żądania nieważności umowy żądali ustalenia bezskuteczności względem nich niektórych jej postanowień (braku związania tymi postanowieniami).
3. Powyższe oznacza, że w pierwszej kolejności należało rozstrzygnąć o żądaniach z pkt. 1, zaś o następnym wyłącznie w przypadku zaistnienia przesłanek, które je aktualizowało.
4. Wszystkie swoje roszczenia powodowie wywodzili w istocie z faktu zawarcia w umowie postanowień umownych dotyczących mechanizmu indeksacji kwoty kredytu do waluty szwajcarskiej i związanych z tym przeliczeń kwoty wypłaconej i spłacanej, które to kursy – według ich stanowiska - pozwany mógł kształtować dowolnie, przez co również dowolnie mógł kształtować wysokość zobowiązań umownych, wskazując, że skutkiem tego umowa jest sprzeczna z prawem i zasadami współżycia społecznego.
5. Odnosząc się w pierwszej kolejności do roszczenia o ustalenie, należy wskazać, że zgodnie z art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) można domagać się stwierdzenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, jeżeli strona ma w tym interes prawny, rozumiany jako obiektywną potrzebę usunięcia wątpliwości lub niepewności co do istnienia lub charakteru stosunku łączącego ją z inną stroną. Przyjmuje się również – na co słusznie wskazywał Bank - że interesu w wytoczeniu powództwa o ustalenie nie ma, jeżeli swój cel strona może osiągnąć formułując dalej idące żądanie, które będzie czynić zadość jej potrzebom.
6. Jak już wskazano, powodowie zażądali jednocześnie stwierdzenia nieważności całej umowy, a nadto zwrotu części pieniędzy, które zostały pobrane przez pozwanego w wykonaniu nieważnej umowy, ewentualnie stwierdzenia bezskuteczności niektórych jej zapisów,
7. W ocenie Sądu samo uwzględnienie powództwa o zwrot pobranych pieniędzy nie wyczerpywałoby interesu prawnego powodów w odniesieniu do stwierdzenia nieważności lub częściowej bezskuteczności umowy kredytowej łączącej ich z pozwanym. Interes prawny powodów w wytoczeniu takiego powództwa polega bowiem na tym, że w istocie domagają się definitywnego usunięcia niepewności prawnej co do istnienia nawiązanego na podstawie tej umowy stosunku prawnego lub jego treści w przypadku wyeliminowania niektórych jej postanowień z uwagi na ich niedozwolony charakter. Zgodnie z art. 385¹ k.c. skutkiem eliminacji takich postanowień nie zawsze musi być upadek całej umowy, gdyż co do zasady powinna ona obowiązywać dalej w zmienionej treści. W przypadku umowy długoterminowej, jaką jest objęta pozwem umowa kredytu, żądanie zwrotu kwot wypłaconych lub wpłaconych może wynikać z różnych przyczyn (np. z tytułu zaległych rat, skutek wypowiedzenia umowy, dokonania nadpłaty), zatem samo rozstrzygnięcie o uwzględnieniu lub oddaleniu żądania zapłaty na tle tej umowy nie zawsze wyeliminuje wątpliwości co do jej istnienia lub treści. Taką możliwość daje natomiast rozstrzygnięcie o żądaniu ustalenia nieważności lub nieistnienia stosunku prawnego, jakim jest umowa kredytu, skutek jej upadku spowodowanego następnym powołaniem się przez kredytobiorcę – konsumenta na niedozwolony charakter niektórych jej zapisów, względnie ustalenie, że te zapisy nie są dla niego wiążące.

8. Dla rozstrzygnięcia o żądaniach stron w pierwszej kolejności rozważyć zatem należało, jaki jest charakter umowy podpisanej przez powodów i poprzednika prawnego pozwanego i czy wskazywane przez powodów postanowienia miały charakter niedozwolony.

9. Zasadnicze postanowienia umowy w ocenie Sądu spełniają przesłanki z art. 69 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia) i pozwalają na uznanie jej za umowę kredytu bankowego. Znane są bowiem strony umowy, kwota i waluta kredytu (152 318 PLN), cel, na jaki został udzielony (budowa domu, koszty ubezpieczenia zawieranego przy okazji umowy i koszty prowizji), zasady i termin jego spłaty (ratalnie), wysokość oprocentowania i zasady jego zmiany (suma stałej marży i zmiennego indeksu) oraz inne niezbędne warunki wynikające z art. 69 ust. 2 powołanej ustawy.

10. Oceny tej nie zmienia okoliczność, że kwota udzielonego kredytu miała być indeksowana kursem waluty obcej przez przeliczenie wysokości sumy kredytowej wypłaconej w walucie polskiej na walutę obcą, ustalenie rat spłaty w walucie obcej i następnie przeliczanie wartości konkretnych spłat dokonywanych w walucie polskiej na walutę obcą i odpowiednie do tego określanie wysokości pozostałego do spłaty zadłużenia w tej właśnie walucie (CHF).

11. Art. 358¹ § 2 Kodeksu cywilnego (k.c.) przewiduje możliwość zastrzeżenia w umowie, że wysokość zobowiązania, którego przedmiotem od początku jest suma pieniężna, zostanie ustalona według innego niż pieniądz miernika wartości. W orzecznictwie sądowym zgodnie przyjmuje się przy tym, że w omawianym przepisie chodzi o pieniądź polski, a innym miernikiem wartości może być również waluta obca (por. wyroki SN w sprawie I CSK 4/07, I CSK 139/17, uzasadnienie wyroku SN w sprawie V CSK 339/06).

12. Zważywszy, że wniosek kredytowy dotyczył kredytu w walucie polskiej, zaś postanowienia umowy wyraźnie wskazują, że Bank udziela kredytu w złotych polskich, a jego spłata następuje również w tej walucie przez wpłaty należnych rat na rachunki otwarte przez pozwanego dla obsługi kredytu (§ 10.4), nie ulega wątpliwości, że strony zamierzały zawrzeć umowę kredytu bankowego w tej właśnie walucie, która była jednocześnie walutą zobowiązania, jak i jego wykonania, zaś waluta szwajcarska miała być użyta jedynie do przeliczeń zobowiązań stron.

13. Umowa stron zawiera zatem elementy przedmiotowo istotne, które mieszczą się w konstrukcji umowy kredytu bankowego, i stanowi jej w pełni dopuszczalny oraz akceptowany przez ustawodawcę wariant, o czym świadczy nadto wyraźne wskazanie tego rodzaju kredytów (indeksowanych i denominowanych) w treści art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 prawa bankowego oraz wprowadzenie art. 75b prawa bankowego na podstawie nowelizacji tej ustawy, która weszła w życie z dniem 26.08.2011 r.

14. Taka umowa jest nadto dopuszczalna na podstawie art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

15. Jej istota polegała na stworzeniu przez Bank możliwości wykorzystania przez powodów określonej kwoty pieniędzy w walucie polskiej z obowiązkiem zwrotu w określonym czasie jej równowartości wyrażonej przez odniesienie do miernika w postaci kursu waluty szwajcarskiej. Nie był zatem to w żadnej mierze kredyt udzielany w walucie obcej, niezależnie od tego, w jaki sposób, z jakich źródeł i w jakiej walucie pozwany pozyskiwał środki na wypłacenie powodom kwoty kredytu, a nadto jak księgował ten kredyt w swoich księgach rachunkowych po jego udzieleniu, skoro przedmiotem zobowiązań obu stron od początku była waluta polska.

16. Ryzyko zmiany kursu waluty obcej przyjętej jako miernik wartości świadczeń z umowy kredytu z zasady może wywoływać konsekwencje dla obu stron takiego zobowiązania – w przypadku podwyższenia kursu podwyższając wartość zobowiązania kredytobiorcy w stosunku do pierwotnej kwoty wyrażonej w walucie wypłaty, a w przypadku obniżenia kursu - obniżając wysokość jego zadłużenia w tej walucie, a tym samym obniżając wysokość wierzytelności Banku z tytułu spłaty kapitału kredytu w stosunku do kwoty wypłaconej.

17. Trudno zatem uznać, aby konstrukcja umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej była sprzeczna z prawem (zwłaszcza, że art. 69 prawa bankowego w brzmieniu obowiązującym od 26.08.2011 r. wprost wspomina o tego rodzaju kredytach) lub zasadami współżycia społecznego, skoro ryzyko takiego ukształtowania stosunku prawnego obciąża co do zasady obie strony.

18. Nie ma również przeszkód, by strony w umowie określiły sposób ustalania kursu dla uniknięcia wątpliwości na tym tle w toku wykonywania umowy. Zamieszczenie postanowień w tym zakresie samo w sobie nie narusza przepisów prawa, zasad współżycia społecznego, ani nie jest sprzeczne z naturą zobowiązania kredytowego.

19. Ustalony w umowie z konsumentem sposób ustalania kursu waluty indeksacyjnej przyjmowanego do rozliczeń umowy może natomiast być przedmiotem oceny, czy nie stanowi postanowienia niedozwolonego.

20. Zgodnie bowiem z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszając jego interesy, nie są wiążące, jeżeli nie zostały uzgodnione indywidualnie. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem „wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem będą klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść”, przy czym uznanie, że treść danego postanowienia umownego została indywidualnie uzgodniona wymagałoby wykazania, że „konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego”, a „konkretny zapis był z nim negocjowany”, przy czym ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na kontrahencie konsumenta (por. wyrok SA w Warszawie z 14.06.2013 r. w sprawie VI ACa 1649/12 r., z 15.05.2012 r. w sprawie VI ACa 1276/11, wyrok SA w Poznaniu z 6.04.2011 r. w sprawie I ACa 232/11).

21. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), zajęтым w wyroku z dnia 3.10.2019 r. w sprawie C-260/18 na tle wykładni dyrektywy 93/13/EWG, i podtrzymanym tam poglądem dotyczącym natury klauzul wymiany (indeksacyjnych), które wprowadzając do umów kredytowych ryzyko kursowe, określają faktycznie główny przedmiot umowy (pkt 44 powołanego wyroku), postanowienia w tym zakresie podlegają kontroli w celu stwierdzenia, czy nie mają charakteru niedozwolonego, jeżeli nie zostały sformułowane jednoznacznie (art. 385¹ § 1 zd. drugie k.c.).

22. W przypadku uznania ich za niedozwolone konieczne staje się również rozważenie skutków tego stanu rzeczy.

23. Nie było sporu między stronami, że powodowie zawierali umowę jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c.

24. Przechodząc do oceny postanowień wskazywanych przez nich jako niedozwolone postanowień zawartych w § 1.1, § 7.2, § 10.6, § 17, wskazać trzeba, że były zawarte w umowie i odnosiły się do wskazania kursu waluty indeksacji, jaki miał być przyjmowany do rozliczenia umowy – ustalenia wysokości kredytu w walucie obcej po jego wypłacie w walucie polskiej i zaliczania spłat w walucie polskiej na raty w walucie obcej.

25. Wskazane zapisy przewidywały, że wysokość zobowiązania powodów będzie wielokrotnie przeliczana z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty indeksacyjnej. Kwota kredytu wypłaconego w PLN miała zostać przeliczona na CHF według kursu kupna tej waluty opublikowanej w bliżej nieokreślonej tabeli obowiązującej w Banku. Następnie raty potrącały w PLN z rachunku powodów miały być przeliczane na CHF według kursu sprzedaży publikowanego w tak samo niezdefiniowanej tabeli.

26. Bezspornie mechanizm (konkretny sposób) ustalania kursu nie został opisany w żaden sposób w umowie.

27. W szczególności nie definiował tego § 17 umowy, gdyż wskazano nim jedynie, że kursy waluty szwajcarskiej będą ustalane na podstawie kursów średnich Narodowego Banku Polskiego powiększanych lub pomniejszanych o marże kupna lub sprzedaży, bez wskazania jednak, w jaki sposób i na podstawie jakich parametrów te marże będą ustalane.

28. Ponieważ umowa nie zawiera ustaleń w tej kwestii, oznacza to, że Bank miał swobodę w zakresie ustalania kursu waluty indeksacyjnej, o czym świadczy zresztą fakt, że marże ustalał na podstawie decyzji swojego zarządu (k. 229-231), którą w każdej chwili mógł zmienić.

29. Nie zmienia tego okoliczność, że w swoim funkcjonowaniu Bank podlega nadzorowi finansowemu, a nadto musi uwzględniać otoczenie rynkowe. Czynniki te nie pozbawiały go bowiem uprawnień do jednostronnego kształtowania kursów i znacznej swobody w tym zakresie, a tym samym wpływania na wysokość zobowiązań kredytowych obu stron.

30. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że umowa stron poza wynikające z zakresu wniosku kredytowego wybory dotyczące kwoty kredytu, waluty kredytu i waluty indeksacyjnej, okresu kredytowania, została zawarta na podstawie wzoru opracowanego i stosowanego przez Bank, co potwierdzają zeznania świadków i stron. Oznacza to, że pozostałe postanowienia, podobnie jak postanowienia regulaminu, nie były uzgodnione indywidualnie z powodami w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c. Powodowie mogli wybrać rodzaj kredytu, który najbardziej im odpowiadał, uzgodnić kwotę kredytu w walucie polskiej, negocjować wysokość marży, natomiast nie uzgadniano z nimi pozostałych postanowień, w szczególności nie uzgadniano tego, czy mogą skorzystać z innego kursu waluty niż przyjmowany przez pozwanego, który takich okoliczności nie udowodnił.

31. W tym stanie rzeczy nie ma podstaw do przyjęcia, że postanowienia umowy w zakresie kursu waluty, stanowiącej narzędzie indeksacji kredytu i wyznaczającej m.in. wysokość zobowiązania powodów względem pozwanego, zostały w przypadku umowy stron uzgodnione indywidualnie.

32. Ponieważ powodowie wskazywali, że te postanowienia są niedozwolone, należało rozważyć, czy – skoro dotyczą głównego przedmiotu umowy – są wystarczająco jednoznaczne i czy wynikające z nich prawa lub obowiązki stron zostały ukształtowane sprzecznie z dobrymi obyczajami lub w sposób rażąco naruszający interesy powodów jako konsumentów.

33. Wskazane postanowienia odwołują się do tabeli pozwanego Banku, której nie zdefiniowano w żaden konkretny sposób i co do której nie wskazano, w jaki konkretnie sposób jest ustalana i jak ustalone są umieszczone tam kursy walut. Niejednoznaczny jest również § 17, gdyż odwołuje się do nieokreślonych w umowie marży kupna i sprzedaży dodawanych do kursów średnich NBP, co do których kredytobiorcom nie udzielono żadnych informacji, ani nie umożliwiono im żadnego wpływu na to, na jakich zasadach będą ustalane. To zaś nie pozwala na jednoznaczne określenie zakresu tych postanowień i konsekwencji płynących dla kredytobiorcy w dacie zawierania umowy.

34. Ponownie podkreślić należy, że kwestionowane postanowienia wskazywały na dwa rodzaje kursów – kurs kupna do ustalenia wysokości kredytu w tej walucie po jego wypłacie w walucie polskiej oraz kurs sprzedaży do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN i spłaty całego zadłużenia w przypadku wypowiedzenia.

35. Ponieważ sposób ustalania tych kursów nie został określony w umowie, oznacza to, że mogły być one wyznaczone jednostronnie przez Bank.

36. Na tle tak ukształtowanych postanowień dotyczących kursu waluty, która ma być miernikiem waloryzacji (przeliczania) zobowiązań wynikających z umowy umów kredytu bankowego utrwalony jest już pogląd, że mają one charakter niedozwolony, gdyż są „nietransparentne, pozostawiają pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron” (por. uzasadnienie wyroku SN w sprawie V CSK 382/18 i przywołane tam orzecznictwo). Wysokość kredytu w walucie obcej, na którą ma być przeliczony po wypłacie w walucie polskiej, a następnie wysokość, w jakiej spłaty w walucie polskiej, będą zaliczane na spłatę kredytu wyrażonego w walucie obcej, zależą bowiem wyłącznie od jednej ze stron umowy.

37. W ocenie Sądu przyznanie sobie przez pozwanego we wskazanych postanowieniach jednostronnej kompetencji do swobodnego ustalania kursów przyjmowanych do wykonania umowy prowadzi do wniosku, że były one sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy powodów w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oceniane na datę zawarcia umowy (art. 385² k.p.c. – por. uchwała SN z 20.06.2018 r. w sprawie III CZP 29/17). Takie rozwiązania dawały bowiem Bankowi, czyli tylko jednej ze stron stosunku prawnego, możliwość przerzucenia na powodów całego ryzyka wynikającego ze zmiany kursów waluty indeksacyjnej i pozostawiały mu całkowitą swobodę w zakresie ustalania wysokości ich zadłużenia przez dowolną i pozbawioną jakichkolwiek czytelnych i obiektywnych kryteriów możliwość ustalania kursu przyjmowanego do rozliczenia spłaty kredytu – przez dowolne kształtowanie marży kupna i sprzedaży dla ustalenia kursu waluty.

38. Nie ma znaczenia, czy z możliwości tej Bank korzystał. Dla uznania postanowienia umownego za niedozwolone wystarczy taka jego konstrukcja, która prowadzi do obiektywnej możliwości rażącego naruszenia interesów konsumenta. Bez znaczenia pozostaje również sposób wykonania umowy stron w tym zakresie, w szczególności to, czy kursy stosowane u pozwanego w jej trakcie odpowiadały rynkowym. Zgodnie bowiem z art. 385² k.c. ewentualna abuzywność postanowień umowy podlega badaniu na datę jej zawarcia z uwzględnieniem towarzyszących temu okoliczności i innych umów pozostających w związku z umową objętą badaniem, a nie przez pryzmat jej wykonania (por. uchwała SN z 20.06.2018 r. w sprawie III CZP 29/17).

39. Co więcej, skoro oceny abuzywności dokonuje się na datę zawarcia umowy, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostawały późniejsze zmiany tej umowy, wprowadzane na podstawie aneksów lub zmian regulaminu, precyzujących na przyszłość sposób ustalania kursu waluty indeksacyjnej. Miałyby one znaczenie, gdyby zostały zawarte w celu jednoznacznego wyeliminowania postanowień niedozwolonych, o których abuzywności kredytobiorca został poinformowany lub miał tego świadomość, a nadto godził się na ich zastosowanie do przeszłych rozliczeń, w ramach zmiany umowy decydując się na ich wyeliminowanie wyłącznie na przyszłość.

40. Sytuacji w tym zakresie nie zmienia również to, że po zawarciu umowy weszła w życie ustawa z dnia 29.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawa antyspreadowa). Przypomnieć bowiem należy, że powołana regulacja - w odniesieniu do wcześniej zawieranych umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż polska i w zakresie części tego kredytu pozostałego do spłacenia - przewidziała obowiązek zawarcia w umowie szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Nie odnosiła się zatem do tej części kredytu, która była spłacana wcześniej i nie usuwała abuzywności pierwotnych postanowień, nawet w przypadku zawarcia aneksu wprowadzającego na przyszłość zmiany wynikające z ustawy.

41. Podsumowując tę część rozważań, w ocenie Sądu wskazane wyżej postanowienia umowy dotyczące stosowania dwóch różnych rodzajów kursów, które mogły być swobodnie ustalone przez jedną ze stron umowy (Bank) nie zostały uzgodnione indywidualnie z powodami i kształtowały ich zobowiązania w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, a zatem miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., a w związku z tym nie wiążą powodów w całości.

42. Nieuzasadnione jest przy tym uznanie, że niewiążąca powinna być tylko część postanowień dotycząca tych kursów w zakresie, w jakim odnosiła się do „marży kupna” i „marży sprzedaży” wskazanych w § 17. W ocenie Sądu wszystkie postanowienia dotyczące indeksacji stanowią bowiem pewną całość, w której marże pozwanego są tylko jednym z niezbędnych elementów, dających możliwość swobodnego kształtowania zobowiązania. Sankcją ich wprowadzenia bez indywidualnego uzgodnienia jest ich bezskuteczność i brak związania nimi wyłącznie konsumenta w całości, a nie eliminowanie poszczególnych wyrazów składających się na daną jednostkę redakcyjną (postanowienie umowne), które nie zostały wyraźnie wyodrębnione i nie mogą być przedmiotem odrębnej oceny jako odrębne zobowiązanie pod kątem ich niedozwolonego charakteru – co przesądził TSUE w wyroku z dnia 29.04.2021 r. w sprawie C-19/20, wydanym na tle analogicznej umowy. Marże, o których mowa w niniejszej sprawie, wskazane zostały natomiast

wyłącznie jako element zobowiązania dotyczącego indeksacji kwoty kredytu udzielonej w jednej walucie do innej waluty. Nie są zatem odrębnym zobowiązaniem, lecz częścią takiego zobowiązania.

43. Wyeliminowanie wskazanych zapisów dotyczących kursów stosowanych do indeksacji kredytu i związanie stron umową w pozostałym zakresie, czyli przy zachowaniu postanowień dotyczących takiej indeksacji oznaczałoby, że kwota kredytu wypłaconego powodom powinna zostać przeliczona na walutę szwajcarską, a powodowie w terminach płatności kolejnych rat powinni je spłacać w walucie polskiej, przy czym żadne postanowienie nie precyzowałoby kursu, według którego miałyby nastąpić takie rozliczenia.

44. Nie ma przy tym możliwości zastosowania w miejsce wyeliminowanych postanowień żadnego innego kursu waluty.

45. Zgodnie z wiążącą wszystkie sądy Unii Europejskiej wykładnią dyrektywy 93/13/EWG dokonaną przez TSUE w powołanym już wyżej wyroku z dnia 3.10.2019 r. w sprawie C-260/18:

a) w przypadku ustalenia, że w umowie zostało zawarte postanowienie niedozwolone w rozumieniu dyrektywy (którą implementowały do polskiego porządku prawnego przepisy art. 385¹ i nast. k.c.), skutkiem tego jest wyłącznie wyeliminowanie tego postanowienia z umowy, chyba że konsument następczo je zaakceptuje,

b) w drodze wyjątku możliwe jest zastosowanie w miejsce postanowienia niedozwolonego przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym albo przepisem, który można by zastosować za zgodą stron, o ile brak takiego zastąpienia skutkowałby upadkiem umowy i niekorzystnymi następstwami dla konsumenta, który na takie niekorzystne rozwiązanie się nie godzi (pkt 48, 58 i nast. wyroku TSUE),

c) nie jest możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, nie mających charakteru dyspozytywnego, gdyż spowodowałoby to twórczą interwencję, mogącą wpłynąć na równowagę interesów zamierzoną przez strony, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów (dotyczy m.in. art. 56 k.c., art. 65 k.c. i art. 354 k.c. - por. w szczególności pkt 57-62 wyroku TSUE),

d) w przypadku ustalenia, że wyeliminowanie postanowień niedozwolonych powoduje zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy, nie ma przeszkód, aby przyjąć, zgodnie z prawem krajowym, że umowa taka nie może dalej obowiązywać (por. w szczególności pkt 41-45 wyroku TSUE),

e) nawet jeżeli skutkiem wyeliminowania niedozwolonych postanowień miałyby być unieważnienie umowy i potencjalnie niekorzystne dla konsumenta następstwa, decyzja co do tego, czy niedozwolone postanowienia mają obowiązywać, czy też nie, zależy od konsumenta, który przed podjęciem ostatecznej decyzji winien być poinformowany o takich skutkach (por. w szczególności pkt 66-68 wyroku TSUE).

46. Wyraźnie wskazać przy tym trzeba, że ani prawo unijne, ani prawo polskie nie wymaga, aby w związku z zastrzeżeniem klauzuli abuzywnej konsument bezwzględnie uzyskał możliwość powołania się na nieważność całej umowy (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie C-453/10, J. P. i V. P. przeciwko(...), (...)(...), jak również wyrok (...) z 29.04.2021 r. w sprawie C-19/20).

47. Przenosząc powyższe uwagi na stan faktyczny niniejszej sprawy należy wskazać, że brak możliwości stosowania norm o charakterze ogólnym nie pozwala na sięgnięcie do domniemanej woli stron lub utrwalonych zwyczajów (art. 65 k.c. i art. 56 k.c.), które w odniesieniu do innych stosunków prawnych pozwalałyby na ustalenie wartości świadczenia określonego w walucie obcej np. przez odniesienie się do tej waluty według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski (NBP) lub innych kursów wskazywanych przez strony w umowie.

48. Nie ma zwłaszcza możliwości sięgnięcia po przepis art. 358 § 2 k.c., który posługuje się kursem średnim NBP w przypadku możliwości spełnienia świadczenia wyrażonego w walucie obcej. Po pierwsze, świadczenie obu stron było wyrażone w walucie polskiej (wypłata kredytu i jego spłata następowały bowiem w PLN, a CHF był tylko walutą

indeksacyjną). Po drugie, wspomniany przepis nie obowiązywał w dacie zawarcia umowy (wszedł w życie z dniem 24.01.2009 r.), zaś uznanie pewnych postanowień umownych za niedozwolone skutkuje ich wyeliminowaniem z umowy już od daty jej zawarcia, co czyni niemożliwym zastosowanie przepisu, który wówczas nie obowiązywał. Nawet gdyby uznać, że art. 358 § 2 k.c. mógłby być stosowany do skutków, które nastąpiły po dacie jego wejścia w życie (przy wysoce wątpliwym założeniu, że skutki te nie są związane z istotą umowy stron – por. art. XLIX przepisów wprowadzających kodeks cywilny), to nadal brak byłoby możliwości ustalenia kursu, według którego należałoby przeliczać zobowiązania stron sprzed tej daty, czyli przede wszystkim ustalić wysokości zadłużenia w CHF po wypłacie kredytu.

49. W ocenie Sądu zatem brak określenia kursów wymiany i możliwości uzupełnienia umowy w tym zakresie skutkuje koniecznością wyeliminowania z umowy całego mechanizmu indeksacji, który - określony przy pomocy niedozwolonych postanowień dotyczących kursu wymiany - jawi się w całości jako sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy kredytobiorcy - konsumenta.

50. W konsekwencji, uznanie za niedozwolone klauzul wskazywanych przez powodów skutkuje również uznaniem za niedozwolony całego mechanizmu indeksacji, którego wyrazem są w szczególności postanowienia § 1.1 zdanie trzecie (waluta indeksacji) i § 7.2 zdanie czwarte (przeliczenie kwoty wypłaconego kredytu na walutę indeksacji po kursie Banku), § 10.6 (zaliczanie spłat kredytu w PLN na saldo w CHF wg kursu Banku) oraz § 17 (pozwalający Bankowi na swobodne ustalanie kursów przez doliczanie samodzielnie ustalonej marży).

51. Po wyeliminowaniu wskazanych postanowień umowa stron nadal jednak może być wykonywana bez zmiany charakteru jej głównego przedmiotu. Głównym przedmiotem umowy kredytu jest bowiem zobowiązanie banku do udostępnienia kredytobiorcom na czas oznaczony kwoty środków pieniężnych na ustalony cel i zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (art. 69 pr. bank.).

52. W przypadku umowy stron, po wyeliminowaniu z niej postanowień niedozwolonych, nadal znana jest kwota i waluta kredytu (153 318 PLN), cel kredytu (budowa i pokrycie pewnych kosztów), okres i termin spłaty (240 miesięcy) oraz oprocentowanie (suma marży i indeksu L3).

53. Taka umowa w pełni odpowiada cechom umowy kredytu wskazanym w art. 69 pr. bank., jest zgodna z zasadą swobodnego kształtowania stosunków umownych i w żaden sposób nie narusza zasad współżycia społecznego.

54. W ten sposób jednocześnie osiągnięty zostaje cel przepisów art. 385¹ k.c. i dyrektywy 93/13/EWG, wyłożony przez TSUE i zakładający wyeliminowanie z umowy wyłącznie postanowień niedozwolonych z zachowaniem umowy, o ile nie zmienia to jej głównego charakteru w rozumieniu przepisów krajowych (czyli de facto art. 69 pr. bank.).

55. Nie jest przy tym uzasadnione przyjęcie poglądu wyrażonego w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego w sprawie V CSK 382/18, że wyeliminowanie ryzyka kursowego (będące skutkiem eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji i przekształcenia kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany według stawki powiązanej ze stawką LIBOR) jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp, czy wariant umowy kredytu, co z kolei oznacza, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (bezskutecznością).

56. Po pierwsze, powtórzyć trzeba, że uznanie postanowień umowy za niedozwolone, co do zasady ma prowadzić jedynie do ich usunięcia z umowy, a jej nieważność (bezskuteczność) powstaje tylko wówczas, gdy nie ma możliwości jej utrzymania.

57. Po drugie, jak zresztą wskazano w uzasadnieniu przywołanego wyroku SN, przy ustalaniu treści umowy po wyeliminowaniu postanowień niedozwolonych nie powinno sięgać się do domniemanej woli (zamiaru) stron lub utrwalonych zwyczajów (art. 65 k.c. i art. 56 k.c.) w celu wypełnienia powstałej luki.

58. Ocena, czy umowa o taki kredyt może być utrzymana, wymaga zatem ustalenia, czy jej elementy konstrukcyjne po wyeliminowaniu postanowień niedozwolonych nadal mieszczą się w jej zasadniczym typie, pozwalającym na przyjęcie, że może być wykonywana jako umowa o kredyt bankowy.

59. Jak natomiast już wskazano, eliminacja postanowień dotyczących kursów wymiany, nie zmienia zasadniczego charakteru umowy, której istotą – zgodną z art. 69 pr. bank. - jest umożliwienie powodom skorzystanie z kredytu udzielonego przez pozwanego, z obowiązkiem spłaty w określonym czasie, przy ustalonym oprocentowaniu.

60. Ponownie zaznaczyć trzeba, że podstawowym celem przepisów art. 385¹ i nast. k.c. oraz dyrektywy 93/13/EWG jest wyłącznie niestosowanie postanowień niedozwolonych, a umowa powinna nadal obowiązywać bez jakichkolwiek innych zmian, o ile jest to prawnie możliwe (por. uzasadnienie wyroku SN z 14.07.2017 r., II CSK 803/16 i powołane tam orzecznictwo, w tym wyrok TSUE sprawie C-453/10 - pkt 33 oraz przywoływany wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

61. Skoro umowa stron po takim zabiegu nadal spełnia wszelkie niezbędne cechy umowy kredytu, nie sposób uznać, aby była sprzeczna z prawem lub zasadami współzycia społecznego.

62. Bez znaczenia jest przy tym, że oprocentowanie kredytu wyznaczane jest przy pomocy wskaźnika odnoszącego się do kursu waluty innej niż waluta kredytu (indeks L3 odnoszący się do stopy LIBOR dla CHF – por. § 8 umowy). Strony mogą bowiem zastosować dowolny wskaźnik, byle jego istota nie sprzeciwiała się naturze umowy kredytowej, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Żaden przepis ustawy nie sprzeciwia się zastosowaniu wskaźnika LIBOR do ustalenia jednego z elementów stopy oprocentowania kredytu; nie sposób też w ocenie Sądu uznać, aby jego stosowanie było sprzeczne z naturą umowy kredytu bankowego lub jakimikolwiek zasadami współzycia społecznego. Bez znaczenia jest również, jakimi przesłankami kierował się Bank, przyjmując w swoim wzorze taki właśnie wskaźnik oraz to, że bez mechanizmu indeksacji do waluty obcej nie zawarłby umowy o takiej treści, gdyż – jak wskazywano wcześniej – nie są to okoliczności istotne dla ustalenia sankcji związanych z abuzywnością innych postanowień umowy.

63. Dla stosowania przepisów art. 385¹ k.c. zbędne jest nadto rozważanie sytuacji gospodarczej, w której potencjalnie może znaleźć się Bank, który stosował postanowienia niedozwolone, wskutek ich wyeliminowania z umowy. Istota tej regulacji polega bowiem na tym, że stanowi on sankcję dla podmiotu, który stosował postanowienia niedozwolone. Jeżeli zatem Bank takie postanowienia opracował w swoim wzorcu umownym i je stosował, nie ma podstaw do wyłączenia stosowania sankcji z art. 385¹ k.c. tylko dlatego, że może go to narazić na trudności gospodarczej lub innej natury.

64. Podsumowując powyższe, należy przyjąć, że umowa stron jest ważna i skuteczna, natomiast bezskuteczne i niewiążące powodów są postanowienia dotyczące indeksacji do waluty szwajcarskiej.

65. Z tych przyczyn oddaleniu jako bezzasadne podlegało żądanie ustalenia nieważności umowy z przyczyny zawarcia w niej niedozwolonych postanowień dotyczących indeksacji do waluty obcej – o czym orzeczono w pkt. I sentencji wyroku.

66. Przechodząc do oceny drugiego z głównych żądań pozwu, tj. żądania zapłaty, podkreślenia wymaga, że powodowie wywodzili je z twierdzenia o nieważności umowy i obowiązku zwrotu przez Bank części kwot pobranych w jej wykonaniu.

67. Nieważność umowy sprawiałaby bowiem, że ich świadczenia spełnione w wykonaniu umowy, okazałyby się świadczeniami nienależnymi w rozumieniu art. 410 k.c. i podlegającymi zwrotowi według przepisów art. 405 i nast. k.c.

68. Jak jednak wyłożono wyżej, w ocenie Sądu umowa stron zachowuje ważność i skuteczność poza niektórymi jej postanowieniami. Powodowie nie mogą zatem domagać się zwrotu całości świadczeń uiszczonych w jej wykonaniu z powołaniem się na jej nieważność. Nawet jeżeli przy zastosowaniu postanowień niedozwolonych mogłoby się okazać, że poszczególne raty spłaty były pobierane w zawyżonej części (np. z uwagi na przeliczenia kursowe), skutkuje to koniecznością ponownego rozliczenia całej umowy, Żądanie powodów nie było jednak wywodzone z faktu takiej nadpłaty i złego rozliczenia umowy, ale z przekonania o jej nieważności. Wobec braku takiego stwierdzenia, nie było podstaw do uwzględnienia tego żądania, o czym orzeczono w pkt. II sentencji wyroku.

69. Oddalenie żądań głównych ustalenia nieważności umowy i zapłaty aktualizowało jednak konieczność rozstrzygnięcia o żądaniu ustalenia bezskuteczności (braku mocy wiążącej) wskazanych w pozwie postanowień umowy.

70. W uwzględnieniu poczynionych wyżej rozważań za niedozwolone i bezskuteczne uznać należało natomiast:

a) § 1 ust. 1 zdanie trzecie umowy – jako wskazujący na konieczność przeliczenia kwoty kredytu w PLN na kwotę w walucie indeksacji według kursu ustalonego samodzielnie przez pozwanego,

b) § 7 ust. 2 zdanie czwarte umowy – ponieważ dotyczy przeliczenia kwoty wypłaconego kredytu na walutę szwajcarską z zastosowaniem kursu wyznaczanego jednostronnie przez Bank,

c) § 10 ust. 6 umowy – jako dotyczący zaliczenia spłaty kredytu w PLN na saldo kredytu wyrażone w CHF według kursu ustalonego samodzielnie przez pozwanego

d) § 17 umowy – zawierający upoważnienie do swobodnego kształtowania kursów wymiany przez dowolne ustalenie marży doliczanych do kursu średniego NBP.

71. Nie było natomiast konieczne uwzględnienie żądanie ustalenia bezskuteczności § 1 ust. 1 zdanie pierwsze, gdyż definiuje on kwotę kredytu udzielanego w PLN, zaś odwołanie do indeksacji do waluty szwajcarskiej - po ustaleniu bezskuteczności postanowień dotyczących związanych z tym przeliczeń – zachowuje walor wyłącznie w zakresie stosowania indeksu L3 do ustalenia wysokości oprocentowania kapitału kredytu. Samo określenie wysokości udzielanego kredytu dotyczy świadczenia głównego, które – wobec wyraźnej i jednoznacznie wskazanej kwoty kredytu w walucie polskiej – nie ma charakteru niejednoznacznego i podlegającego ocenie pod kątem abuzywności.

72. Z tych przyczyn, na podstawie art. 189 k.p.c. oraz art. 385¹ § 1 i 2 k.c., powództwo ewentualne o ustalenie bezskuteczności postanowień umownych uwzględniono częściowo – jak w pkt. III sentencji wyroku.

73. Zgodnie z art. 98 k.p.c. strona przegrywająca proces jest zobowiązana do zwrotu kosztów stronie wygrywającej. Zasada ta doznaje modyfikacji w art. 100 i 102 k.p.c., które przewidują, że w przypadku częściowego uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozliczone (art. 100), zaś w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów lub nie obciążać jej w ogóle kosztami (art. 102).

74. Koszty procesu po stronie powodów obejmowały:

- uiszczoną opłatę od pozwu (1000 zł),

- opłatę za pełnomocnictwo (17 zł),

- wynagrodzenie pełnomocnika (advokata) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (5 400 zł).

75. Po stronie pozwanego koszty te obejmowały wynagrodzenie pełnomocnika wynagrodzenie pełnomocnika (radcy prawnej) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (5 400 zł).

76. Zważywszy, że oddalono w całości żądanie stwierdzenia nieważności umowy oraz roszczenie o zapłatę, niemniej uwzględniono żądanie ustalenia bezskuteczności jej postanowień, w ocenie Sądu strony uległy sobie w połowie. Uzasadniało to koszty po stronie powodów do kwoty 3 208,50 zł, a po stronie pozwanego do kwoty 2 708,50 zł. Różnica tych kosztów w kwocie 500 zł wypada na korzyść powodów, zatem na podstawie art. 100 k.p.c. takie koszty zasądzono na ich rzecz.